

rozdělení práce jednotlivým referentům ani z ústního sdělení, ani z písemného nebo tištěného přehledu. Nemám ani zdání o tom, kde se školy stavějí, kde zřizují, kde rozšiřují a příslušné ministerské výnosy a protokoly meziministerské komise nedostávají na vědomí ani po expedici. Nemám vědomost o tom, co se děje v personálním oddělení /existuje-li jaké vůbec/, který učitel byl přeložen, který jinam přidělen, který pensionován, který snad disciplinárně vyšetřován, který pokárán atd. Neměl jsem nejmenší vědomosti o tom, že vypsána byla veliká řada definitivních míst, až když jsem se o tom dočetl v Ministerském Věstníku, aniž jsem byl uvědomen o ternech nebo návrzích, tím méně abych byl býval požádán o dobrozdání, jako zemský školní inspektor, který přece má povinnost učitele a potřeby škol dobře znát. Od začátku školního roku nebyla mi předložena ani jedna inspekční zpráva školních inspektorů, ani nevím, podávají-li nějaké zprávy vůbec, ač jest mou povinností posuzovat práci inspektorů a také nevím, kdo má příslušný referát o inspekčních zprávách. O českých národních školách se nedovídám úplně nic a dokonce ani o měšťanských školách nebyl mi od prázdnin předložen ani jeden spis ať povahy jakékoliv, ač přece měšťanské školy patří ke školám národním a nad těmi mám také dohled..

K těmto vnitřním překážkám, které by však bylo možno při trochu dobré vůle odstraniti, přistupují překážky vnější, jež inspekční práci ztěžují. Jest to předně excentrická poloha Užhorodu, odkudž možno do některých škol se dostat až druhý den. Dále nedostatek železniční sítě, která do některých okresů vůbec nezasahuje a některých se dotýká jen zcela nepatrně. Inspektor pak jest odkázán na povozy, jichž cenu však účtárna nehonoruje, ba někdy nelze ani povozu použití. Konečně jest tu naprostý nedostatek hotelů nebo aspoň slušných hostinců, kde by bylo možno přenocovat.“

(Vysvětlení zemského školního inspektora Jana Vondráčka ve věci předkládání zpráv o prohlídkách národních škol z 30. listopadu 1931. Deržavnyj archiv Zakarpatskoj oblasti Užhorod, fond 28, opis 2, No 1910 – inspektorát škol s československým jazykem vyučovacím Chust.)

• • •

Mimo tento systém stáli **inspektoři tzv. menšinových škol**, což byly školy zřizované v národnostně smíšených obcích. Zejména pohraniční oblasti s většinovým německým obyvatelstvem nesly tíživé dědictví z dob Rakousko-Uherska, kdy snahy o založení menšinové české školy provázely urputné národnostní boje, německé obyvatelstvo vnímalo vydání zákona č. 189/1919 Sb., o školách národních a soukromých ústavech vyučovacích a vychovávacích v Čechách, na Moravě a Slezsku, jako velkou křivdu, a němečtí poslanci dokonce podali stížnost ke Společnosti národů. Menšinové školy byly v přímé správě Ministerstva školství a národní osvěty a financovány byly státem. Ministerstvo pro ně zřizovalo zvláštní inspektory menšinových škol, jejichž služební poměry byly stejné jako u okresních školních inspektorů, ovšem s tím rozdílem, že jejich činnost řídilo přímo Ministerstvo školství a národní osvěty. Každý z inspektorů měl stanoven obvod působnosti. V českých zemích bylo těchto obvodů stanoveno 26 pro školy s československým jazykem vyučovacím, dva pro školy